

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument ze zasedání

A7-0233/2010

16. 7. 2010

ZPRÁVA

o úloze minimálního příjmu v boji proti chudobě a o prosazování společnosti sociálního začleňování v Evropě (2010/2039(INI))

Výbor pro zaměstnanost a sociální věci

Zpravodajka: Ilda Figueiredo

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU.....	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	19
VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU.....	26

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o úloze minimálního příjmu v boji proti chudobě a o prosazování společnosti sociálního začleňování v Evropě (2010/2039(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na články 4, 9, 14, 19, 151 a 153 Smlouvy o fungování Evropské unie,
- s ohledem na Úmluvu OSN o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW) přijatou v roce 1979,
- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv z roku 1948, znovu potvrzenou na Světové konferenci o lidských právech v roce 1993, zejména na články 3, 16, 18, 23, 25, 26, 27 a 29,
- s ohledem na Mezinárodní pakt OSN o hospodářských, sociálních a kulturních právech z roku 1966,
- s ohledem na Rozvojové cíle tisíciletí OSN z roku 2000, zejména vymýcení chudoby a hladu (první cíl), dosažení všeobecného základního vzdělání (druhý cíl) a rovné příležitosti pro muže a ženy (třetí cíl),
- s ohledem na úmluvy MOP č. 26 a 131 o stanovení minimální mzdy a č. 29 a 105 o zrušení nucené práce,
- s ohledem na Globální pakt o pracovních místech MOP,
- s ohledem na agendu slušné práce prováděnou OSN a MOP,
- s ohledem na Listinu základních práv EU, zejména na ustanovení o sociálních právech¹,
- s ohledem na články 34, 35 a 36 Listiny základních práv Evropské unie, ve kterých je výslovně definováno právo na sociální pomoc a pomoc v oblasti bydlení, vysoký stupeň ochrany lidského zdraví a přístup ke službám obecného hospodářského zájmu²,
- s ohledem na zprávu MOP nazvanou „Globální aliance proti nucené práci. Souhrnná zpráva navazující na Deklaraci MOP o základních zásadách a právech při práci. Zpráva generálního ředitele z roku 2005“,

---

¹ Úř. věst. C 364, 18.12.2000

² Úř. věst. C 303, 14.12.2007, s. 1.

- s ohledem na doporučení Rady 92/441/EHS ze dne 24. června 1992 o společných kritériích, pokud jde o dostatečné prostředky a sociální pomoc v systémech sociální ochrany (doporučení o minimálním příjmu)³,
- s ohledem na doporučení Rady 92/442/EHS ze dne 27. července 1992 o konvergenci cílů a politik v oblasti sociální ochrany⁴,
- s ohledem na závěry 2916. zasedání Rady ve složení pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele (EPSCO) ve dnech 16. a 17. prosince 2008⁵,
- s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1098/2008/ES ze dne 22. října 2008 o Evropském roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení (2010)⁶,
- s ohledem na své usnesení ze dne 6. září 2006 o evropském sociálním modelu budoucnosti⁷,
- s ohledem na své usnesení ze dne 9. října 2008 o podpoře sociálního začlenění a boji proti chudobě v EU, včetně dětské chudoby⁸, na zprávu Výboru pro zaměstnanost a sociální věci a na stanovisko výboru pro práva žen a rovnost pohlaví (A6-0364/2008),⁹
- s ohledem na své usnesení ze dne 6. května 2009 o obnovené sociální agendě¹⁰,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. října 2008 týkající se doporučení Komise o aktivním začleňování osob vyloučených z trhu práce a na své usnesení ze dne 6. května 2009 o aktivním začleňování osob vyloučených z trhu práce¹¹,
- s ohledem na své písemné prohlášení č. 0111/2007 o zamezení bezdomovectví na ulicích přijaté dne 22. dubna 2008¹²,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. března 2010 nazvané Evropa 2020: Strategie pro inteligentní, udržitelný růst podporující začlenění¹³,
- s ohledem na návrh Komise na rozhodnutí Rady o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států předložený dne 27. dubna 2010,¹⁴

³ Úř. věst. L 245, 26.8.1992, s. 46–48.

⁴ Úř. věst. L 245, 26.8.1992, s. 49–52.

⁵ Rada Evropské unie, tisková zpráva, 16825/08 (Presse 358) p. 18.

⁶ Úř. věst. L 298, 7.11.2008, s. 20.

⁷ Úř. věst. C 305E, 14.12.2006, s. 141.

⁸ Úř. věst. C 9E, 15.1.2010, s. 11.

⁹ Přijaté texty, P6_TA(2009)0467.

¹⁰ Přijaté texty, P6_TA(2009)0370.

¹¹ Přijaté texty, P6_TA(2009)0371.

¹² Přijaté texty, P6_TA(2008)0163.

¹³ KOM(2010) 2020, 3.3.2010.

¹⁴ KOM(2010) 193 v konečném znění.

- s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
  - s ohledem na zprávu Výboru pro zaměstnanost a sociální věci (A7-0233/2010),
- A. vzhledem k tomu, že sociální agenda Evropské komise na období 2005–2010 navrhla označit rok 2010 za Evropský rok boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení s cílem potvrdit a posílit politickou angažovanost EU, vyjádřenou na počátku Lisabonské strategie, a „začít činit rozhodné kroky k vymýcení chudoby“¹⁵,
  - B. vzhledem k tomu, že chudoba a sociální vyloučení představují porušení lidské důstojnosti a základních lidských práv a že hlavním cílem poskytování sociálních příspěvků by mělo být to, aby lidé se z chudoby dostali a mohli žít důstojný život,
  - C. vzhledem k tomu, že navzdory hospodářské prosperitě a všem prohlášením o snížení chudoby se sociální nerovnost prohloubila, takže ke konci roku 2008 žilo 17 % obyvatel (tj. přibližně 85 milionů osob) i přes sociální transfery¹⁵ pod hranicí chudoby, zatímco v roce 2005 činil tento podíl 16 % a v roce 2000 v EU15 dosáhl hodnoty 15 %,
  - D. vzhledem k tomu, že u dětí a mladistvých do 17 let je míra rizika chudoby vyšší než u celkové populace; vzhledem k tomu, že tato hodnota dosáhla v roce 2008 v EU-27 20 %, přičemž nejvyšší míra byla 33 %,
  - E. vzhledem k tomu, že vyšší míře rizika chudoby než celková populace jsou rovněž vystaveny starší osoby; vzhledem k tomu, že míra rizika chudoby u osob starších 65 let dosahovala v EU-27 v roce 2008 19 %, zatímco v roce 2005 činil tento podíl 19 % a v roce 2000 17 %,
  - F. vzhledem k tomu, že permanentně vysoký podíl nejistých a špatně placených zaměstnání v některých odvětvích znamená, že procento pracovníků, kterým hrozí chudoba, zůstává na vysoké úrovni; vzhledem k tomu, že míra rizika chudoby u zaměstnané populace činila v EU-27 v roce 2008 průměrně 8 %, zatímco v roce 2005 činila 8 % a roce 2000 (EU-15) 7 %,
  - G. vzhledem k tomu, že v doporučení 92/441/EHS ze dne 24. června 1992 Rada doporučila členským státům, aby uznaly základní právo každého člověka na dostatečné prostředky a sociální služby, aby mohl žít způsobem slučitelným s lidskou důstojností; vzhledem k tomu, že v doporučení 92/442/EHS ze dne 27. července 1992 Rada doporučuje, aby členské státy zaručily úroveň příjmů slučitelnou s lidskou důstojností; vzhledem k tomu, že v závěrech ze zasedání, které se konalo dne 17. prosince 1999, Rada označila podporu sociálního začleňování za jeden z cílů při modernizaci a zlepšení sociální ochrany,
  - H. vzhledem k tomu, že významnou část populace ohrožené chudobou tvoří ženy, a to z důvodu nezaměstnanosti, nesdílených pečovatelských povinností, nejisté a špatně placené práce, mzdové diskriminace a nižších důchodů,

¹⁵ Hranice chudoby vypočtená v každé zemi jako 60 % mediánu příjmů v dané zemi, což je méně než průměrný příjem.

- I. vzhledem k tomu, že ženám hrozí chudoba častěji než mužům; vzhledem k tomu, že současný trend feminizace chudoby v evropské společnosti ukazuje, že stávající systémy sociální ochrany a mnohé sociální a hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti v Unii nejsou koncipovány tak, aby odpovídaly potřebám žen a braly ohled na odlišný charakter práce, kterou ženy vykonávají; vzhledem k tomu, že chudoba žen a jejich sociální vyloučení v Evropě vyžadují konkrétní a rozmanitá řešení diferencovaná podle příslušnosti k pohlaví,
- J. vzhledem k tomu, že ženám, zejména starším, hrozí extrémní chudoba častěji než mužům, neboť systémy sociálního zabezpečení jsou často založeny na principu nepřerušného placeného zaměstnání; vzhledem k tomu, že individuální právo na přiměřený minimální příjem, který by zabránil pádu do chudoby, by nemělo být vázáno na příspěvky související se zaměstnáním,
- K. vzhledem k tomu, že míra nezaměstnanosti mladých dosáhla dosud nevídaných rozměrů: 21,4 % v Evropské unii jako celku, od 7,6 % v Nizozemsku po 44,5 % ve Španělsku a 43,8 % v Lotyšsku, a že odborné přípravy a stáže, které jsou nabízeny mladým lidem, jsou často neplacené nebo placené jen málo,
- L. vzhledem k tomu, že v EU je každý pátý člověk do 25 let nezaměstnaný, zatímco z evropských občanů jsou nezaměstnaností nejvíce postiženi pracovníci nad 55 let, kteří nadto musí čelit vážnému specifickému problému, že jejich vyhlídky na získání pracovního místa se snižují s rostoucím věkem,
- M. vzhledem k tomu, že v důsledku finanční a hospodářské krize se snížila nabídka práce a že podle odhadů zaniklo od září 2008 více než 5 milionů pracovních míst, přičemž současně roste nejistota zaměstnání,
- N. vzhledem k tomu, že neexistují oficiální evropské údaje o situacích extrémní chudoby, jako je bezdomovectví, a je tedy složité hodnotit současné trendy,
- O. vzhledem k tomu, že Evropský rok boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení by měl být příležitostí ke zvyšování informovanosti o problematice chudoby a z ní plynoucího sociálního vyloučení a ke zlepšení politických řešení tohoto problému, v jejichž rámci je nutno podporovat aktivní integraci, zajistit přiměřený příjem a přístup ke kvalitním službám a podporovat důstojné pracovní podmínky, což vyžaduje spravedlivé přerozdělování bohatství a přijetí opatření, která by zajistila skutečnou hospodářskou a sociální soudržnost mezi členskými státy EU a mezi evropskými regiony, a že jedním z vhodných způsobů ochrany lidí ohrožených chudobou a lidí na okraji společnosti by mohlo být stanovení minimálního příjmu,
- P. vzhledem k tomu, že hlavní cíle a zásady Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení jsou uznání práv, sdílená odpovědnost a účast, soudržnost, angažovanost a konkrétní akce,
- Q. vzhledem k tomu, že je třeba správně vyhodnotit hospodářské a finanční klima v EU-27 s cílem povzbudit členské státy ke stanovení výše minimálního příjmu, která by vedla ke zvýšení životní úrovně a posílení konkurenceschopnosti,

- R. vzhledem k tomu, že se Evropská unie zavázala ke splnění rozvojových cílů tisíciletí OSN a k provedení usnesení, kterým bylo vyhlášeno druhé desetiletí OSN pro vymýcení chudoby (2008–2017),
- S. vzhledem k vícerozměrné povaze chudoby a sociálního vyloučení, k existenci zvláště ohrožených a závislých skupin obyvatel (děti, ženy, senioři, zdravotně postižení a další), kam patří také přistěhovalci, národnostní menšiny, početné rodiny a rodiny s jedním rodičem, osoby s chronickým onemocněním a bezdomovci, a dále vzhledem k tomu, že opatření a nástroje k prevenci a odstraňování chudoby a sociálního vyloučení musí být začleněny do ostatních evropských politik; vzhledem k tomu, že je třeba formulovat obecné pokyny pro členské státy, které by se měly stát součástí národních politik, přičemž jejich cílem by mělo být zaručit fungování systémů sociálního zabezpečení a sociální ochrany, zajistit všeobecný přístup k dostupné veřejné infrastruktuře a ke kvalitním službám veřejného zájmu, zaručit důstojné pracovní podmínky, vytvořit kvalitní pracovní místa spojená s patřičnými právy a stanovit garantovaný minimální příjem, který by bránil pádu do chudoby a který by všem poskytoval možnost podílet se na společenském, kulturním a politickém dění a žít důstojný život;
- T. vzhledem k tomu, že negativní dopady extrémní míry chudoby se neomezují jen na společenskou soudržnost v Evropě, ale postihují i naši ekonomiku, neboť trvalé vyloučení velkých skupin obyvatelstva ze společnosti oslabuje konkurenceschopnost našeho hospodářství a zvyšuje tlak na veřejné rozpočty,
- U. vzhledem k tomu, že je nezbytné stanovit celkový cíl, zejména v kontextu strategie Evropa 2020, s upřednostněním hospodářské, sociální a územní soudržnosti a ochrany základních lidských práv, což předpokládá rovnováhu mezi hospodářskou politikou, politikou zaměstnanosti, sociální politikou a politikou ochrany životního prostředí a vyžaduje spravedlivou distribuci bohatství a příjmů s přihlédnutím k dramatickým změnám v míře závislosti, takže je nutné vypracovávat pro všechna rozhodnutí studie o sociálních dopadech a uplatňovat horizontální sociální doložku uvedenou ve Smlouvě o fungování Evropské unie (článek 9),
- V. vzhledem k tomu, že respektování lidské důstojnosti je jednou ze základních zásad Evropské unie, která svou činností usiluje o podporu plné zaměstnanosti a sociálního pokroku, boj proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci a podporu spravedlnosti a sociální ochrany,
- W. vzhledem k tomu, že je nutné zaručit provádění, posílení a zlepšení využívání strukturálních fondů, pokud jde o prevenci chudoby, sociálního vyloučení a o vytváření dostupných a kvalitních pracovních míst spojených s patřičnými právy,
- X. vzhledem k úloze, kterou mají systémy sociální ochrany pro zabezpečení takové úrovně sociální soudržnosti, jež je nutná pro rozvoj s cílem dosáhnout sociálního začlenění a pro odstranění sociálních dopadů hospodářské krize, což také

vyžaduje, aby byl na vnitrostátní úrovni individuálně zaručen minimální příjem, který by bránil pádu do chudoby, aby se zlepšila kvalifikace osob vyloučených z trhu práce z důvodu konkurenčních tlaků a byla zaručena rovnost příležitostí na trhu práce a při uplatňování základních práv,

- Y. vzhledem k tomu, že zavedení a posílení systémů minimálního příjmu je jedním z důležitých a účinných prostředků, jak překonat chudobu prostřednictvím podpory sociální integrace a přístupu na trh práce, které lidem dokážou zajistit důstojný život,
- Z. vzhledem k tomu, že systémy minimálního příjmu patří k důležitým nástrojům, jak nabídnout jistotu těm, kdo potřebují překonat důsledky sociálního vyloučení a nezaměstnanosti, a na podporu přístupu k pracovnímu trhu; vzhledem k tomu, že tyto systémy hrají významnou roli v přerozdělování bohatství a zajišťují solidaritu a sociální spravedlnost a působí proticyklicky, a to obzvláště v dobách krize, neboť vytvářejí dodatečné zdroje, které zvyšují poptávku a spotřebu na vnitřním trhu,
- AA. vzhledem k tomu, že podle nedávného průzkumu Eurobarometru o postojích občanů EU k chudobě považuje velká většina z nich (73 %) chudobu za problém, který se týká jejich země, 89 % vyžaduje od svých vlád, aby proti chudobě bezodkladně zakročily, a 74 % očekává, že v této souvislosti bude hrát významnou roli i EU,
- AB. s ohledem na tíživé sociální dopady hospodářské krize, která za poslední dva roky připravila o práci 6 milionů evropských občanů,
- AC. s ohledem na závažnost hospodářské a sociální krize a její dopad na šíření chudoby a sociálního vyloučení spolu s růstem nezaměstnanosti (z 6,7 % na počátku roku 2008 na 9,5 % na konci roku 2009), kdy třetina nezaměstnaných je postižena dlouhodobou nezaměstnaností, přičemž tato situace je ještě horší v členských státech, které jsou hospodářsky zranitelnější,
- AD. vzhledem k tomu, že členské státy jsou nyní pod tlakem Rady a Komise a mezinárodních organizací, např. MMF, aby rychle snižovaly své rozpočtové schodky, které se zhoršily v důsledku krize, a aby prováděly škrty ve veřejných výdajích včetně výdajů v sociální oblasti, čímž ovšem oslabují sociální stát a dále zhoršují problém chudoby,
- AE. s ohledem na rostoucí sociální nerovnosti v některých členských státech, obzvláště v důsledku hospodářských rozdílů způsobených nerovnostmi v distribuci příjmů a bohatství a rozdíly na trhu práce, které vedou k sociální nejistotě a nerovnému přístupu k sociálním funkcím státu, jako je systém sociálního zabezpečení, zdravotní péče, vzdělání, právní služby aj.,
- AF. s ohledem na uplatňování politiky EU pro sociální začleňování, především na související cíle a na evropský program přijatý v rámci Lisabonské strategie po roce 2000, spolu s prováděním otevřené metody koordinace a společných cílů,

kterých má být dosaženo v rámci vnitrostátních akčních plánů,

- AG. vzhledem k tomu, že téměř ve všech členských státech EU žije z nejrůznějších důvodů velký počet bezdomovců, což vyžaduje, aby byly činěny konkrétní kroky vedoucí k sociální integraci těchto osob,
1. vyzdvihuje nezbytnost konkrétních opatření, která by účinně a významně snížila chudobu a sociální vyloučení; za tímto účelem je třeba zkoumat, jak zajistit návrat do zaměstnání, podporovat spravedlivou distribuci příjmů a bohatství, zajišťovat přiměřený příjem a tedy dát skutečný smysl a obsah Evropskému roku boje proti chudobě, a rovněž zajistit, aby dosažení rozvojových cílů tisíciletí vytvořilo silný politický odkaz, včetně zajištění přiměřené minimální mzdy s cílem zabránit pádu do chudoby a podpory sociálního začlenění na základě různých vnitrostátních postupů, kolektivních smluv nebo právních předpisů členských států v celé Evropské unii a aktivního úsilí o podporu vhodných systémů zajišťujících přiměřený příjem a sociální ochranu; vyzývá členské státy, aby přehodnotily své politiky, kterými chtějí zaručit přiměřený příjem, neboť boj proti chudobě vyžaduje, aby byla vytvořena dlouhodobá a důstojná pracovní místa pro sociální skupiny, které jsou na trhu práce znevýhodněny; soudí, že všichni pracovníci by měli mít možnost vést důstojný život; domnívá se, že politika sociálního zabezpečení vyžaduje rovněž aktivní politiku v oblasti pracovního trhu;
  2. upozorňuje na to, že v důsledku nedávného hospodářského poklesu, spolu se zvyšující se nezaměstnaností a úbytkem pracovních míst, vzrůstá počet lidí ohrožených chudobou a sociálním vyloučením, a to zvláště v členských státech, v nichž dlouhodobě panuje vysoká míra nezaměstnanosti nebo nečinnosti;
  3. požaduje, aby bylo dosaženo skutečného pokroku v otázce přiměřenosti systémů minimálního příjmu tak, aby tyto systémy byly schopné vyvést jakékoli dítě, dospělého člověka či starší osobu z chudoby a aby zaručovaly právo těchto osob na důstojný život;
  4. zdůrazňuje, že mezi sociálními skupinami žijícími v chudobě existuje řada rozdílů v různých oblastech (zdraví, bydlení, vzdělání, příjmy a zaměstnanost); vyzývá Komisi a členské státy, aby v rámci svých cílených opatření braly tyto odlišnosti v potaz; zdůrazňuje, že jedním z nejúčinnějších způsobů, jak snížit chudobu, je zajistit, aby byl trh práce dostupný všem;
  5. zdůrazňuje, že je zapotřebí přikládat zvláštní důležitost programům celoživotního vzdělávání jako základnímu nástroji boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení prostřednictvím posilování zaměstnanosti a přístupu ke znalostem a k pracovnímu trhu; domnívá se, že je nezbytné poskytovat pobídky pro povzbuzení účasti pracovníků, nezaměstnaných osob a všech ohrožených sociálních skupin v celoživotním vzdělávání a odstranit faktory, které vedou lidi k opuštění těchto struktur, neboť zlepšení úrovně odborné kvalifikace a získávání nových dovedností může vést k urychlení opětovného začlenění na trh práce, zvýšit produktivitu a pomoci těmto lidem najít si lepší zaměstnání;

6. zdůrazňuje, že na úrovni členských států je třeba konkrétních akcí za účelem stanovení prahové hodnoty minimálního příjmu na základě vhodných ukazatelů v zájmu sociálně-ekonomické soudržnosti, snížení rizika nestejně odměny za stejnou práci a snížení rizika chudoby obyvatelstva v celé Evropské unii, a vyzývá Evropskou unii k vydání důraznějších doporučení ohledně těchto akcí;
7. zdůrazňuje, že zaměstnání by mělo být považováno za jeden z nejúčinnějších způsobů ochrany proti chudobě a že je tedy vhodné přijímat opatření motivující k zaměstnávání žen a stanovit kvalitativní cíle pro nabízená místa;
8. zdůrazňuje, že je nutné, aby byla na evropské i vnitrostátní úrovni přijata opatření na ochranu občanů-spotřebitelů před nespravedlivými podmínkami úvěrů a kreditních karet a stanoveny podmínky pro přístup k úvěrům s cílem chránit domácnosti před rizikem přílišného zadlužení, a tedy před chudobou a sociálním vyloučením;
9. zdůrazňuje že chudoba a sociální vyloučení mají mnoho rozměrů, a trvá na tom, že je nutno zajistit zohlednění sociálních cílů a že makroekonomické politiky mají i sociální rozměr a musí být ze sociálního hlediska dlouhodobě udržitelné; soudí, že sociální cíle by měly být nedílnou součástí strategie překonání krize, stejně jako součástí strategie Evropa 2020 a hospodářské, sociální a územní soudržnosti, k čemuž jsou zapotřebí průřezové pokyny pro sociální oblast a náležitě posuzování sociálních dopadů, což zajistí, aby byly nově definovány priority a politiky, zejména v měnové oblasti, v oblasti zaměstnanosti, v sociální a makroekonomické politice, včetně Paktu stability a růstu, v politice hospodářské soutěže a vnitřního trhu a v rozpočtových a fiskálních politikách; domnívá se, že tyto politiky by neměly bránit sociální soudržnosti, nýbrž měly by zajistit provedení těchto opatření a měly by podporovat rovnost příležitostí za účelem trvalého překonání krize, obnovení rozpočtové konsolidace a zahájení reform, které ekonomika potřebuje, aby se vrátila na cestu růstu a vytváření pracovních příležitostí; požaduje, aby byly zahájeny politiky poskytování konkrétní podpory členských států, které to nejvíce potřebují, prostřednictvím vhodných mechanismů;
10. domnívá se, že pro Komisi a vlády členských států musí být vytváření pracovních míst, jež je prvním krokem na cestě ke snížení chudoby, prioritou;
11. domnívá se, že systémy minimálního příjmu by měly být nedílnou součástí strategického přístupu k sociální integraci a měly by se jich týkat jak obecné politiky, tak i cílená opatření – v oblasti bydlení, zdravotní péče, vzdělávání a odborné přípravy a sociálních služeb – a měly by pomáhat lidem vymanit se z chudoby a aktivně usilovat o začlenění do společnosti a o přístup na trh práce; je přesvědčen, že skutečným cílem systémů minimálního příjmu není pouze poskytovat pomoc, ale především umožnit příjemcům, aby ze situace sociálního vyloučení, ve které se nacházejí, přešli do aktivního života;
12. zdůrazňuje, že při stanovování výše minimálního příjmu je třeba náležitě zohlednit nezaopatřené osoby, zejména děti, aby se prolomil začarovaný kruh

dětské chudoby; dále je toho názoru, že Komise by měla vypracovávat výroční zprávy o pokroku v boji proti dětské chudobě;

13. trvá na tom, že je nutné přehodnotit úsporná opatření, která některé členské státy zavedly v rámci protikrizových opatření, a zdůrazňuje, že důležitá jsou účinná opatření vedoucí k solidaritě, včetně mobility, anticipace transferů, snížení spolufinancování u rozpočtových prostředků na vytváření důstojných pracovních míst, podporování produktivních odvětví a boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení, spíše než vytváření nových forem závislosti nebo další navyšování dluhu;
14. soudí, že zavedení systémů minimálního příjmu ve všech členských státech – tvořených specifickými opatřeními na podporu osob, jejichž příjem je nedostatečný, prostřednictvím finančních příspěvků a usnadněním přístupu ke službám – je nejúčinnějším způsobem boje proti chudobě, který zaručuje přiměřenou životní úroveň a pomáhá začlenit se do společnosti;
15. domnívá se, že přiměřené systémy minimálního příjmu musí stanovit minimální příjem alespoň na úrovni 60 % mediánu příjmu v daném členském státě;
16. zdůrazňuje, že je nutné vyhodnotit politiku sociálního začleňování, uplatňovat otevřenou metodu koordinace, plnit společné cíle a vnitrostátní akční plány, aby se zvýšila angažovanost na evropské a vnitrostátní úrovni a bylo možné bojovat proti chudobě prostřednictvím globálnějších, koherentnějších a lépe formulovaných politik, které povedou k odstranění absolutní chudoby a dětské chudoby do roku 2015 a k podstatnému snížení relativní chudoby;
17. zdůrazňuje, že systémy minimálního příjmu, jakkoli jsou důležité, musí být doplněny koordinovanou strategií na vnitrostátní a evropské úrovni, zaměřující se na celou škálu akcí a specifických opatření, jako jsou aktivní politiky zaměstnanosti pro ty skupiny, které jsou pracovnímu trhu nejvíce vzdáleny, vzdělávání a odborná příprava pro osoby s nízkou kvalifikací, minimální mzdy, sociální bydlení a poskytování cenově dostupných a vysoce kvalitních služeb pro všechny;
18. trvá na tom, že je třeba podporovat sociální integraci a začlenění, neboť tak lze účinným způsobem zajistit dodržování základních lidských práv, a požaduje jednoznačné závazky, pokud jde o formulaci politik Evropské unie a vnitrostátních politik v oblasti boje proti chudobě a sociálnímu začlenění; považuje za nezbytné zlepšit všeobecný přístup na pracovní trh bez fyzických či komunikačních překážek, stejně jako přístup ke službách veřejného zdraví, k všeobecnému i odbornému vzdělávání (od předškolního vzdělání po první cyklus vysokoškolského studia), odborné přípravě, podporovanému bydlení, dodávkám energie a sociální ochraně; soudí, že pracovní místa by měla být dostupná a měla by být kvalitní a spojená s patřičnými právy; zastává názor, že mzdy by měly být důstojné a že důchody by měly být doplněny dávkami, které zajistí, že lidé, kteří pracovali po celý život, budou mít v důchodu důstojné příjmy; dodává, že systémy přiměřeného minimálního příjmu pro všechny by

měly chránit před rizikem chudoby a zajišťovat sociální, kulturní a politickou integraci při dodržení národních zvyklostí, kolektivních smluv a právních předpisů členských států; soudí také, že čím více členské státy do těchto různých politik investují, tím méně bude z dlouhodobého hlediska nutné, aby existoval systém, jenž bude založen na minimálním příjmu domácnosti; zdůrazňuje, že při přijímání takových opatření musí být přísně dodržována zásada subsidiarity členských států, jakož i různé postupy, kolektivní smlouvy a vnitrostátní předpisy členských států; domnívá se, že jen tak bude možné zaručit každému jeho individuální právo účastnit se sociálního, politického a kulturního života;

19. upozorňuje na potřeby mladých lidí, kteří čelí při hledání svého místa v hospodářském a sociálním životě specifickým problémům a jimž hrozí, že opustí školu již v raném věku; vyzývá členské státy, aby zajistily, že se boj proti nezaměstnanosti mladých lidí stane jedním ze specifických cílů s vlastními prioritami, a aby za tím účelem činily konkrétní kroky, mj. přijímaly opatření v oblasti odborné přípravy, podporovaly programy Společenství (program celoživotního učení, Erasmus Mundus) a vytvářely pobídky pro podnikání;
20. zdůrazňuje, že vysoká četnost případů předčasného ukončení školní docházky a omezený přístup k vyššímu a univerzitnímu vzdělání jsou základními faktory, jež se podílejí na vzniku vysoké dlouhodobé nezaměstnanosti a maří šance na sociální soudržnost; protože tyto dva body patří k hlavním cílům, které Komise stanovila ve strategii Evropa 2020, bude nutné věnovat zvláštní pozornost přípravě konkrétních akcí a politik, které zlepší přístup mladých lidí ke vzdělání prostřednictvím stáží, studentských grantů, studentských půjček a pobídek, jejichž cílem je zlepšit dynamičnost školního vzdělávání;
21. zastává názor, že Komise by se měla důkladněji zamyslet nad tím, jaký by měl případný legislativní návrh ve věci zavedení přiměřeného minimálního příjmu na evropské úrovni dopad na jednotlivé členské státy; navrhuje zejména, aby se přitom věnovala pozornost rozdílům mezi přiměřeným minimálním příjmem a minimální mzdou v daném členském státě a důsledkům zavedení přiměřeného minimálního příjmu pro uchazeče o zaměstnání;
22. zdůrazňuje, že je důležité zavést pravidla pro výši dávek v nezaměstnanosti, jež pomáhají příjemcům, aby se udrželi nad hranicí chudoby, a naléhat na členské státy, aby přijaly opatření, jimiž podpoří návrat lidí na trh práce tak, aby tito lidé byli připraveni přijmout obecně neoblíbená pracovní místa, například tím, že se usnadní mobilita v rámci Evropské unie;
23. zdůrazňuje, že investice do systému minimálního příjmu jsou jedním z klíčových prvků prevence a omezování chudoby, že ani v dobách krize nelze systémy minimálního příjmu chápat jako náklady, nýbrž jako jeden z klíčových prvků boje proti chudobě a že pokud investice v oblasti boje proti chudobě přijdou včas, budou mít zvláště vysokou návratnost z hlediska snižování dlouhodobých společenských nákladů;

24. zdůrazňuje roli sociální ochrany, především ve formě nemocenského pojištění, rodinných příspěvků a starobních a invalidních důchodů, a vyzývá členské státy, aby věnovaly zvláštní pozornost nejvíce ohroženým osobám tím, že jim zaručí minimální soubor práv, a to i pokud jsou tito lidé nezaměstnaní;
25. klade důraz na právo mít dostatek zdrojů a dávek, které umožní žít důstojný život, v širším kontextu komplexních, soudržných opatření pro boj proti sociálnímu vyloučení; vyzývá členské státy, aby v rámci aktivní strategie na podporu sociálního začlenění přijímaly opatření k hospodářské a sociální integraci těchto osob;
26. upozorňuje na to, že se zvyšuje počet chudých pracujících a že tuto novou výzvu je nutno řešit kombinací různých nástrojů; požaduje, aby minimální mzda byla vždy vyšší, než je hranice chudoby, a aby pracující, kteří se z různých důvodů nacházejí pod touto hranicí, měli nárok na příspěvky, které by nebyly vázány na žádné podmínky a jejichž získání by bylo dostatečně snadné; upozorňuje na dobré zkušenosti s negativní daní z příjmu ve Spojených státech, která je poskytována pracovníkům s nízkými příjmy, aby jejich úroveň příjmů byla vyšší, než je hranice chudoby;
27. konstatuje, že Komise ve svém sdělení „Evropa 2020 – strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“ navrhuje, aby si EU vytkla pět velkých cílů, k nimž by mělo patřit snížení počtu osob ohrožených chudobou o 20 milionů; připomíná, že tento cíl představuje krok zpět ve srovnání původními ambicemi Lisabonské strategie, kterých se však bohužel nepodařilo dosáhnout (úplné odstranění chudoby); soudí, že chudobu a sociální vyloučení je třeba odstranit pomocí věrohodných, konkrétních a závazných opatření; domnívá se, že toto číslo není dostatečně ambiciózní a že tento cíl Evropy bez chudoby nesmíme opustit; domnívá se, že za tímto účelem je třeba přijmout vhodná opatření a přidat k tomuto cíli vyjádřenému v absolutních číslech také cíl snižování chudoby v jednotlivých členských státech, aby byl každý stát motivován podílet se na jeho plnění a aby tento cíl získal důvěryhodnost díky vhodným opatřením, zejména pokud jde o programy na podporu závislých osob; domnívá se, že tohoto cíle je nutno dosáhnout vhodnými konkrétními opatřeními, především zavedením systému minimálního příjmu ve všech členských státech EU;
28. domnívá se, že boj proti sociální nerovnosti se musí stát jednou z priorit, obzvláště v důsledku hospodářských rozdílů způsobených nerovnostmi v distribuci příjmů a bohatství a rozdíly na trhu práce, které vedou k sociální nejistotě a nerovnému přístupu k sociálním funkcím státu, jako je systém sociálního zabezpečení, zdravotní péče, vzdělání, právní služby aj.;
29. vyzývá Radu a členské státy EU, aby hlavní cíle strategie Evropa 2020 v boji proti chudobě stanovily na základě využití ukazatele relativní chudoby (60 % mediánu příjmu), jak bylo schváleno na zasedání Evropské rady v Laekenu v prosinci 2001, neboť tento ukazatel měří chudobu s ohledem na konkrétní situaci v daném členském státě a odráží chápání chudoby jako relativního stavu;

30. vyzývá členské státy, aby hlavní cíl EU týkající se boje proti chudobě promítly do konkrétních, realistických cílů na vnitrostátní úrovni v oblastech, které budou přednostně řešeny v rámci strategie EU pro sociální začlenění, jako je například vyřešení problému pouličního bezdomovectví do roku 2015 v souladu s písemným prohlášením č. 0111/2007;
31. domnívá se, že členské státy i Komise by měly věnovat zvláštní pozornost situaci bezdomovců a činit v této oblasti další kroky s cílem zajistit jejich úplné začlenění do společnosti do roku 2015, což vyžaduje, aby byly shromažďovány srovnatelné údaje a vytvářeny a každoročně zveřejňovány spolehlivé statistiky na komunitární úrovni spolu s informacemi o dosažených výsledcích a cílech stanovených v rámci vnitrostátních a komunitárních strategií v oblasti boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení;
32. je přesvědčen, že každý členský stát má povinnost vhodnými opatřeními chránit své občany před extrémní finanční tísni tím, že zajistí, aby se občané příliš nezadlužovali, zejména ve formě bankovních půjček, a to například zdaněním bank a finančních institucí, jež poskytují půjčky osobám, které nejsou úvěruschopné;
33. má za to, že každý členský stát se musí výslovně zavázat, že bude provádět politiku aktivního začlenění, tj. že zmírní příslušné podmínky, bude investovat do podpůrné aktivizace, obhajovat systémy minimálních příjmů a zachovávat sociální normy, a tedy nebude provádět škrty v oblasti klíčových veřejných služeb, aby účet za krizi neplatili chudí;
34. domnívá se, že různorodé zkušenosti s minimálním příjmem a základním příjmem pro všechny bez jakýchkoli podmínek spolu s dalšími opatřeními na podporu sociálního začlenění a sociální ochrany ukazují, že se jedná o účinné nástroje boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení a pro zajištění důstojného života pro všechny; žádá proto Komisi, aby předložila iniciativu na podporu jiných zkušeností v členských státech, které by vycházely z osvědčených postupů a tyto postupy podporovaly a které by umožnily individuálně zaručit různé modely přiměřeného minimálního příjmu a základního příjmu, který by chránil před chudobou, jako jsou opatření v rámci boje za odstranění chudoby a zaručení sociální spravedlnosti a rovnosti příležitostí pro všechny občany, jejichž potřeby je třeba stanovit na základě příslušných regionálních ukazatelů, přičemž musí být dodržena zásada subsidiarity a nesmí být ignorovány zvláštnosti jednotlivých členských států; domnívá se, že tato iniciativa Komise by měla vyústit ve vypracování akčního plánu, který by doplňoval evropskou iniciativu týkající se minimálního příjmu v členských státech – přičemž ovšem musí být respektovány různé vnitrostátní zvyklosti, kolektivní smlouvy a právní předpisy členských států – za účelem dosažení těchto cílů:
  - stanovit společné standardy a ukazatele pro způsobilost a zvláštní podmínky, které zajistí dostupnost systémů minimálního příjmu,
  - stanovit kritéria k vyhodnocení toho, jaké institucionální a územní úrovně –

- včetně zapojení sociálních partnerů a příslušných zúčastněných stran – by pro provedení opatření v oblasti systému minimálního příjmu byly nejvhodnější,
- stanovit společné ukazatele a srovnávací kritéria pro posouzení výsledků, výstupů a účinnosti politik v oblasti boje proti chudobě,
  - zajistit zavedení a účinnou výměnu osvědčených postupů;
35. zdůrazňuje, že přiměřený minimální příjem je nezbytným prvkem důstojného života a spolu s účastí na společenském životě je nezbytnou podmínkou plného rozvoje potenciálu každého člověka a spolupráce všech na demokratickém utváření společnosti; zdůrazňuje, že příjmy zajišťující přijatelné životní podmínky přispívají mimo jiné k pozitivní dynamice, a tím i k prosperitě na národní úrovni;
36. domnívá se, že iniciativa Komise ohledně zaručeného minimálního příjmu by měla zohlednit doporučení 92/441/EHS, v němž je uznáno „základní právo jednotlivce na dostatečné prostředky při zajištění důstojného života“, a trvá současně na tom, že hlavním cílem systémů poskytování sociálních příspěvků by mělo být to, aby se lidé vymanili z chudoby a mohli žít důstojný život, k čemuž patří i právo na důstojný invalidní i starobní důchod; v této souvislosti doporučuje, aby Komise zvažila vytvoření společné metody k výpočtu životního minima a životních nákladů (spotřebního koše zboží a služeb), abychom měli k dispozici srovnatelné měřítko úrovně chudoby a mohli definovat metody sociální intervence;
37. vyzývá členské státy, aby neprodleně zlepšily míru využívání sociálních dávek a sledovaly, do jaké míry a z jakých důvodů zůstávají dávky nevyužity, neboť podle údajů OECD zůstává 20–40 % dávek nevyčerpáno; za tím účelem je třeba zvyšovat transparentnost, lépe informovat, zkvalitnit poradenství, zjednodušit příslušné postupy a zavádět efektivní opatření a programy boje proti stigmatizaci a diskriminaci příjemců minimálního příjmu;
38. zdůrazňuje, že je velmi důležité, aby existovala dávka v nezaměstnanosti, která příjemcům zajistí slušnou životní úroveň, že by měla být snížena délka absence na trhu práce, mimo jiné zefektivněním státních úřadu pro zaměstnanost;
39. zdůrazňuje, že je nezbytné přijmout pravidla v oblasti sociálního zabezpečení s cílem vytvořit vazbu mezi minimální výší důchodu a příslušnou prahovou hodnotou chudoby;
40. kritizuje členské státy, jejichž systémy minimálního příjmu neberou ohled na prahovou hodnotu relativní chudoby; opětovně žádá členské státy, aby tento stav co nejdříve napravily; žádá Komisi, aby se osvědčenými či nefunkčními postupy zabývala v rámci hodnocení vnitrostátních akčních plánů;
41. poukazuje na to, že v systémech minimálního příjmu dochází ke značné diskriminaci na základě věku, například pokud jde o stanovení minimálního příjmu pro děti pod hranicí chudoby nebo vyloučení mladých lidí ze systému

minimálního příjmu kvůli nedostatečným příspěvkům na sociální zabezpečení; zdůrazňuje, že tato diskriminace zpochybňuje bezpodmínečnost a přiměřenost systémů minimálního příjmu;

42. zdůrazňuje, že je nutné okamžitě vypracovat a začít používat vhodné sociálně-ekonomické ukazatele v různých oblastech – zdravotnictví, bydlení, energetika, sociální a kulturní integrace, mobilita, vzdělávání, příjmy (jako je Giniho koeficient, který umožňuje měřit vývoj příjmových rozdílů), hmotná nouze, zaměstnanost a služby sociální pomoci – které umožní sledovat a měřit pokrok v boji proti chudobě a v úsilí o sociální začlenění a budou každoročně předkládány u příležitosti Mezinárodního dne za snižování chudoby (17. říjen), přičemž bude zdůrazněn vývoj v závislosti na pohlaví, příslušnosti k určité věkové skupině, rodinném stavu, zdravotním postižení, imigraci, chronických onemocnění a různých úrovních příjmu (60 % mediánu příjmu, 50 % mediánu příjmu, 40 % mediánu příjmu), a to tak, aby bylo možné sledovat relativní chudobu, extrémní chudobu a ohrožené skupiny; zdůrazňuje, že jsou zapotřebí statistické údaje, které půjdou nad rámec finančních ukazatelů a budou popisovat situace extrémní chudoby, jako je bezdomovectví, které v současné době není zahrnuto ve statistice Společenství v oblasti příjmů a životních podmínek (EU-SIL); požaduje, aby tyto socioekonomické údaje byly každoročně předávány ve formě zprávy členským státům a Evropskému parlamentu za účelem diskuse a stanovení jiných konkrétních možností;
43. poukazuje na to, že jsou zapotřebí další specifické dávky pro znevýhodněné skupiny (zdravotně postižení nebo nemocní s chronickým onemocněním, rodiny s jedním rodičem a početné rodiny), jimž mohou vznikat další náklady, spojené zejména s poskytováním osobní asistence, využíváním zvláštních zařízení a zdravotní a sociální péči;
44. vyzývá Komisi a členské státy EU, aby posoudily, jakým způsobem by mohly různé modely základního příjmu, na který mají nárok všichni bez jakýchkoli podmínek a které mají za cíl zabránit pádu do chudoby, přispívat k sociální, kulturní a politické integraci, a to zejména s ohledem na jejich nestigmatizační charakter a schopnost zabránit vzniku skryté chudoby;
45. je toho názoru, že pokud jde o politiky snižování chudoby, které stanovení přiměřeného minimálního příjmu v členských státech doprovázejí, je třeba otevřenou metodu koordinace upravit, aby mezi těmito členskými státy skutečně probíhala výměna osvědčených postupů;
46. konstatuje, že minimální příjem povede k odstranění chudoby pouze tehdy, nebude-li podléhat zdanění, a doporučuje zvážit, zda by bylo možné vázat vyšší minimálního příjmu na vývoj cen za kolektivní služby;
47. připomíná, že v důsledku nedostatků v systémech sociálního zabezpečení a vzhledem k přetrvávající diskriminaci, především na trhu práce, jsou extrémní chudobou více ohroženy ženy než muži; proto je třeba, aby se tato situace řešila konkrétními i obecnými politickými kroky v závislosti na příslušnosti k pohlaví

a okolnostem konkrétního případu;

48. domnívá se, že chudoba postihující zaměstnané osoby je odrazem nerovných pracovních podmínek, a žádá, aby bylo vyvinuto soustředěné úsilí o změnu této situace – obecně prostřednictvím mzdových opatření, konkrétně pak opatřeními v oblasti minimální mzdy – bez ohledu na to, zda jsou mzdy stanoveny zákonem nebo kolektivními smlouvami, přičemž úroveň mezd musí být taková, aby zajistila důstojnou životní úroveň;
49. požaduje integraci osob žijících v chudobě (v jejichž případě by měla být výrazně podporována opatření vedoucí k integraci na pracovní trh) a vyzývá Komisi a členské státy, aby zahájily dialog s jednotlivci i organizacemi, které zastupují osoby žijící v chudobě, jejich sdružení a rovněž sociální partnery; domnívá se, že je třeba dbát na to, aby osoby žijící v chudobě a organizace, které je zastupují, se staly účastníky tohoto procesu a byly jim poskytnuty přiměřené finanční a jiné zdroje a podpora, která jim umožní podílet se na formulaci politik, opatření a ukazatelů a jejich uplatňování na evropské, vnitrostátní, regionální a místní úrovni, zejména ve vztahu k vnitrostátním programům reforem Evropa 2020 a v rámci otevřené metody koordinace v oblasti boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení; zdůrazňuje, že je nutné zpřísnit zásahy proti zaměstnavatelům, kteří nelegálně zaměstnávají marginalizované skupiny za mzdy pod minimálním příjmem;
50. domnívá se, že je zapotřebí podporovat a zvyšovat úsilí v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení, aby se zlepšila situace lidí, kteří jsou chudobou a sociálním vyloučením ohroženi nejvíce, což jsou osoby s nejistými pracovními místy a nezaměstnaní, rodiny s jedním rodičem, starší osoby žijící osamoceně, ženy, sociálně znevýhodněné děti, etnické menšiny a nemocné a invalidní osoby;
51. hluboce lituje, že některé členské státy zjevně neberou v potaz doporučení Rady 92/441/EHS, které hovoří o „základním právu na dostatečné prostředky a sociální pomoc v systémech sociální ochrany v souladu s lidskou důstojností“;
52. trvá na tom, že do přípravy vnitrostátních akčních plánů boje proti chudobě a do procesu stanovování referenčních cílů na všech úrovních správy by měli být rovnocenným způsobem zapojeni sociální partneři;
53. zdůrazňuje, že je nutné plánovat a provádět cílené akce prostřednictvím aktivních politik zaměstnanosti na zeměpisné, odvětvové a podnikové úrovni a s aktivním zapojením sociálních partnerů, aby se lidem z odvětví nebo regionů, v nichž panuje obzvláště vysoká míra nezaměstnanosti, usnadnil přístup na pracovní trh;
54. zdůrazňuje, že je třeba se soustředit na vybrané segmenty populace (imigranty, ženy, nezaměstnané osoby v předdůchodovém věku ad.) s cílem zlepšovat jejich dovednosti, předcházet jejich nezaměstnanosti a posilovat strukturu sociálního začlenění;
55. vyzývá členské státy a Komisi, aby usilovaly o integraci mladých lidí a seniorů na

trhu práce, neboť se jedná o ohrožené skupiny, které jsou nezaměstnaností v důsledku současné recese postiženy obzvláště silně;

56. zdůrazňuje, že systémy minimálního příjmu musí pokrývat náklady na palivo, aby domácnosti s nízkými příjmy postižené energetickou chudobou dokázaly platit své účty za energii; minimální příjem musí být vypočten na základě realistických odhadů, kolik stojí vytápění bytu ve vztahu ke specifickým potřebám domácnosti – tj. rodin s dětmi, seniorů a invalidních osob;
57. zdůrazňuje, že ačkoli vnitrostátní systémy minimálního příjmu existují ve většině členských států EU-27, několik států takový systém nemá; žádá členské státy, aby zřídily systémy garantovaného minimálního příjmu, které zabrání pádu do chudoby a budou přispívat k sociální integraci, a žádá členské státy, aby si vyměňovaly osvědčené postupy; poukazuje na to, že pokud určitý stát poskytuje sociální pomoc, je také povinen zajistit, aby občané chápali, na co mají nárok, a dokázali to také získat;
58. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a parlamentům a vládám členských států a kandidátských zemí.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

1. Chudoba a sociální vyloučení

Poslední údaje o chudobě a sociálním vyloučení byly publikovány Eurostatem¹⁶ (leden 2010), údaje o životních podmínkách v roce 2008 (viz **tabulka I**).

Zde je možno konstatovat, že přes všechna prohlášení o snížení chudoby se sociální nerovnosti prohloubily, a že v Evropské unii je přibližně 85 milionů osob ohroženo chudobou (ke konci roku 2008 žilo pod hranicí chudoby 17 % z přibližně 500 milionů obyvatel Evropské unie, a to i po sociálních transferech¹⁷), přičemž v roce 2005 činil tento procentuální podíl 16 % a v roce 2000 v EU-15 představoval 15 %.

Míra rizika chudoby, která je vyšší u dětí a mladistvých do 17 let než u celkové populace, dosáhla v roce 2008 v EU-27 20 %, neboli jedno z pěti dětí a mladistvých je postiženo chudobou, přičemž nejvyšší míra rizika je zaznamenána v Rumunsku (33 %), Bulharsku (26 %), Itálii a Lotyšsku (25 %), Španělsku (24 %), Řecku, Portugalsku, Litvě a ve Velké Británii (shodně 23 %) a v Polsku (22 %); nejnižší míry rizika byly zaznamenány v Dánsku (9 %), Slovinsku a Finsku (shodně 12 %).

Starší osoby jsou rovněž vystaveny vyššímu riziku chudoby než celková populace, přičemž chudobou bylo postiženo v roce 2008 v EU-27 přibližně 19 % populace ve věku 65 let či vyšším.

Přitom však stoupá počet chudých pracujících. 19 milionů pracujících žije v chudobě. To znamená, že i když zaměstnanost citelně snižuje riziko chudoby, rozšíření nejisté práce a nízkých mezd vede k vzestupu procentuálního podílu pracujících ohrožených chudobou; podíl populace EU, která má zaměstnání, ale je ohrožena chudobou, dosáhl v roce 2008 v EU-27 průměrné hodnoty 8 % populace, přičemž nejvyšší podíl této skupiny byl v Rumunsku (17 %), Řecku (14 %), Polsku a Portugalsku (v obou zemích 12 %), Španělsku a Lotyšsku (v obou zemích 11 %).

Abychom získali širší pohled v oblasti sociálního vyloučení v Evropské unii, je možno doplnit míru rizika chudoby, což je relativní hodnota, mírou materiálního nedostatku, která měří sociální vyloučení více absolutním způsobem. Míra materiálního nedostatku je definována jako nechtěný nedostatek nejméně tří materiálních prvků z devíti. Těchto devět prvků, které tvoří tento ukazatel, jsou:

- schopnost vyrovnat se s nepředvídanými výdaji,
- možnost trávit jeden týden roční dovolené mimo své bydliště,
- opožděné platby (splátky za nákup bytu na dluh, za nákup auta či jiné opožděné faktury),

---

¹⁶ Životní podmínky 2008 – Eurostat, 18. 1. 2010

¹⁷ Hranice chudoby vypočtená v každé zemi jako 60 % mediánu příjmů v dané zemi, což je méně než průměrný příjem.

- možnost každodenně mít jedno jídlo obsahující maso, rybu nebo vegetariánský ekvivalent,
- možnost vytápět dostatečně své bydli,
- vlastnictví pračky,
- vlastnictví barevného televizoru,
- vlastnictví telefonu,
- vlastnictví osobního auta.

Jak ukazuje **tabulka II**, představovala tato míra materiálního nedostatku na úrovni Evropské unie v roce 2008 také 17 %, ale byla mnohem vyšší v deseti členských státech: 51 % v Bulharsku, 50 % v Rumunsku, 37 % v Maďarsku, 35 % v Lotyšsku, 32 % v Polsku, 28 % na Slovensku, 27 % v Litvě, 23 % na Kypru a v Portugalsku, 22 % v Řecku.

Je zásadní, aby byla prevence a boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení začleněna do ostatních politik, a to včetně záruky všeobecného přístupu k veřejným službám, ke kvalitnímu zaměstnání se všemi právy a ke mzdě, která umožní důstojný život. To znamená nutnost změn a odklon od dosavadních politik Evropské unie.

Nelze opomenout, že podle nedávného průzkumu Eurobarometru o postojích občanů EU k chudobě považuje velká většina (73 %) chudobu za problém, který se týká jejich země, 89 % vyžaduje od svých vlád, aby proti chudobě bezodkladně zakročily, a 74 % očekává, že v této souvislosti bude hrát významnou roli i EU.

2. Evropský rok boje proti chudobě

Sociální agenda Evropské komise na období 2005-2010 označila rok 2010 jako Evropský rok boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení a vyhlásila cíl znovu potvrdit a posílit politickou angažovanost EU, vyjádřenou na počátku Lisabonské strategie, prostřednictvím přijetí opatření „s rozhodujícím dopadem na vymýcení chudoby“.

Průzkum Eurostatu¹⁸ o riziku chudoby před a po sociálních transferech podle věku a pohlaví ve srovnání s rokem 2007 potvrzuje význam sociálních transferů v prevenci chudoby, ačkoli ženy a děti jsou i nadále nejvíce postiženy nezaměstnaností, nejistou a špatně placenou prací, mzdovou diskriminací a nízkými penzemi a důchody. (viz níže uvedená tabulka).

---

¹⁸ Boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení – statistický portrét Evropské unie (Combating poverty and social exclusion – a statistical portrait of the European Union 2010)

Před sociálními transfery – riziko chudoby

	Osoby mladší 18 let	Osoby starší 65 let	Muži	Ženy
EU-27	33 %	24 %	25 %	27 %

Po sociálních transferech – riziko chudoby

	Osoby mladší 18 let	Osoby starší 65 let	Muži	Ženy
EU-27	20	20	16	18

Je třeba si uvědomit, že základní cíle a principy Evropského roku boje proti chudobě jsou: uznání práv, sdílená odpovědnost a účast, soudržnost, angažovanost a konkrétní akce. Jsou nezbytná konkrétní opatření, aby na úrovni Evropské unie i na úrovni členských států byly začleněny tyto cíle do obecných politik, včetně opatření proti hospodářské a sociální krizi, aby jim byl dán praktický obsah, a aby tato opatření měla konkrétní dopady na snížení chudoby.

Na druhou stranu je nutno uvést, že se Evropská unie zavázala ke splnění rozvojových cílů tisíciletí OSN a usnesení vyhlášujícího druhé desetiletí OSN pro vymýcení chudoby (2008-2017). To bohužel není vyjádřeno v dokumentu Evropské komise Strategie Evropa 2020, který se omezuje na zmínku, že ukončení rizika chudoby u 20 milionů osob v Evropské unii je pro Evropskou unii jedním z pěti cílů. Tento návrh tedy nejen znamená krok zpátky od počátečních cílů Lisabonské strategie, ale dokonce brání přiblížení se rozvojovým cílům tisíciletí, aby byl snížen počet osob žijících pod hranicí chudoby na polovinu. Z toho důvodu je nutno tento cíl zdvojnásobit a vhodnými opatřeními zajistit, aby byl důvěryhodný.

Je nutné investovat do podpory integrace a sociálního začlenění s cílem zajistit uplatňování základních lidských práv, s jasnými závazky ohledně formulování politiky Evropské unie a vnitrostátních politik v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení, s cílem zajistit všeobecný přístup ke službám veřejného zdravotnictví, vzdělání a odbornému vzdělání, bydlení, sociální ochraně, ale rovněž i zaměstnání se všemi právy, spravedlivé mzdy, důstojnému důchodu a přiměřenému příjmu pro všechny.

Mnohorozměrná povaha chudoby a sociálního vyloučení vyžaduje, aby existovala sociální dimenze zaměřená na sociální udržitelnost makroekonomických politik jako nedílné součásti strategie pro překonání krize a na hospodářskou a sociální soudržnost, což znamená změnu v oblasti priorit a politik zejména měnových, v oblasti Paktu stability a růstu a politiky hospodářské soutěže, vnitřního trhu, rozpočtové a daň. Je nutno také stanovit celkový cíl, přičemž bude dána přednost hospodářské a sociální soudržnosti a ochraně základních lidských práv, což zahrnuje rovnováhu mezi

hospodářskou politikou, politikou zaměstnanosti, sociální politikou, politikou ochrany životního prostředí a spravedlivým přerozdělením bohatství a příjmů.

3. Úloha minimální mzdy v boji proti chudobě a za sociální začlenění

Viděli jsme již, že nejlepším způsobem boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení je prevence, což vyžaduje:

- zlepšení kvality pracovních míst a mezd, což je základem pro překonání krize;
- stanovení skutečného práva na příjem, což má být považováno za základní sociální investici;
- zajištění důchodů, penzí a spravedlivých rodinných přídatků;
- zajištění všeobecného práva na přístup ke kvalitním veřejným službám.

Kromě upřednostnění kvalitního zaměstnání se všemi právy a spravedlivých mezd, což zaručuje všem, kteří pracují, že se vymaní z bídy, je nutné mít na paměti, že existuje více než 23 milionů nezaměstnaných, kteří jsou vyloučeni z trhu práce, a těm je nutno zajistit podporu v nezaměstnanosti, která jim umožní důstojný život.

Je známa významná úloha systémů sociální ochrany při zajištění úrovně sociální soudržnosti nezbytné pro hospodářský a sociální rozvoj, pro zajištění sociálního začlenění, pro zlepšení úrovně vzdělání osob vyloučených z trhu práce, pro zajištění uplatňování základních práv a pro rovnost příležitostí.

Existují zranitelnější populační vrstvy a skupiny, přičemž nelze zapomenout na invalidní osoby, imigranty, početné rodiny či rodiny s jedním rodičem, nemocné s chronickými onemocněními a bezdomovce, které potřebují podporu, jež by jim zaručila důstojný příjem. Různé zkušenosti s minimálním příjmem spojeným s opatřeními k sociálnímu začlenění ve většině zemí Evropské unie prokazují, že toto je základní doplňková cesta pro prevenci chudoby a sociálního vyloučení.

Proto je možné definovat zajištění minimálního příjmu, klíčového opatření v systémech sociální ochrany, jako zaručenou finanční částku pro ty, kteří jí nemohou dosáhnout bez pomoci. Právo na minimální příjem je všeobecné (uplatňované u všech občanů) a nikoli příspěvkové (nejsou zapotřebí pravidelné platby do nějakého fondu, jako je tomu u pojištění).

Toto opatření se provádí v několika evropských zemích a jeho charakteristikou jsou různé formy záruky minimální úrovně příjmu, považované za nezbytnou k zaopatření občanů, a kromě toho vytváření pobídek k tomu, aby se příjemci stali soběstačnými bez této podpory. Podnět k tomuto opatření byl dán doporučením 92/441/EHS, ve kterém byla přijata definice obecných kritérií pro „dostatečné prostředky a sociální pomoc v systémech sociální ochrany“.

V sociální agendě zveřejněné v únoru 2005 opakovala Evropská komise svůj závazek, že zveřejní sdělení o tomto tématu, což učinila v únoru 2006, ale pouze ve formě konzultace.

Dne 3. října 2008 Komise předložila doporučení KOM(2008)639 o aktivním začleňování lidí vyloučených z trhu práce a Evropský parlament pak 6. května 2009 přijal na toto téma usnesení.

Je tedy čas vrátit se ke dřívějším závazkům z roku 1992, ale též je doplnit a zvýšit jejich účinnost, a přitom se vyhnout tomu, aby tak zvané „aktivní začlenění“ neznamenal krok zpět pro všechny, u kterých je malá pravděpodobnost, že se jim podaří vstoupit na trh práce se všemi právy a spravedlivou mzdou, což vyžaduje účast chudých a vyloučených, zaměstnanců a sociálních a odborových organizací, které je zastupují, v celém tomto procesu.

Tabulka I – Hranice chudoby a míra rizika chudoby

	Hranice chudoby (v PPS)	Míra rizika chudoby pro populaci:			
		Celkem	Věk 0 do 17 let	Věk 65 let a více	Zaměstnaní
EU-27	-	17 %	20 %	19 %	8 %
Belgie	10100	15	17	21	5
Bulharsko	2800	21	26	34	7
Česká republika	5800	9	13	7	4
Dánsko	10500	12	9	18	5
Německo	10600	15	15	15	7
Estonsko	4700	19	17	39	7
Irsko	10900	16	18	21	6
Řecko	7200	20	23	22	14
Španělsko	8400	20	24	28	11
Francie	9700	13	17	11	7
Itálie	9000	19	25	21	9
Kypr	11300	16	14	49	6
Lotyšsko	4400	26	25	51	11
Litva	4200	20	23	29	9
Lucembursko	16500	13	20	5	9
Maďarsko	4000	12	20	4	5
Malta	7800	15	20	22	5
Nizozemsko	11300	11	13	10	5
Rakousko	11200	12	15	15	6
Polsko	3900	17	22	12	12
Portugalsko	5800	18	23	22	12
Rumunsko	1900	23	33	26	17
Slovinsko	8400	12	12	21	5
Slovensko	4000	11	17	10	6
Finsko	9600	14	12	23	5
Švédsko	10400	12	13	16	7
Velká Británie	11600	19 %	23 %	30 %	9 %

Tabulka II - Materiální nedostatek, 2008

	Míra materiálních o nedostatku	Procentní podíl obyvatel, kteří nemají prostředky na:			
		týden dovolené mimo domov	dostatečné vytápění bytu	kompletní jídlo každý den	osobní auto
EU-27	17 %	37	10 %	9	9
Belgie	12	26	6	5	6
Bulharsko	51	59	34	30	28
Česká republika	16	39	6	12	11
Dánsko	:	10	:	2	8
Německo	13	25	6	11	5
Estonsko	12	44	1	5	17
Irsko	14	30	4	3	9
Řecko	22	50	15	7	9
Španělsko	9	34	5	2	5
Francie	13	32	5	8	4
Itálie	16	40	11	8	3
Kypr	23	46	29	5	1
Lotyšsko	35	55	17	23	24
Litva	27	60	22	19	13
Lucembursko	4	12	1	2	2
Maďarsko	37	67	10	26	20
Malta	13	65	9	10	2
Nizozemsko	5	14	2	2	5
Rakousko	14	28	4	13	7
Polsko	32	63	20	21	17
Portugalsko	23	64	35	4	9
Rumunsko	50	76	25	19	49
Slovinsko	17	30	6	12	3
Slovensko	28	57	6	29	20
Finsko	9	18	2	3	8
Švédsko	5	11	1	2	3
Spojené království	11	24	6	4	5

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	24.6.2010
Výsledek konečného hlasování	+: 23 -: 5 0: 14
Členové přítomní při konečném hlasování	Regina Bastos, Edit Bauer, Pervenche Berès, Mara Bizzotto, Milan Cabrnoch, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Sergio Gaetano Cofferati, Marije Cornelissen, Frédéric Daerden, Proinsias De Rossa, Frank Engel, Sari Essayah, Richard Falbr, Ilda Figueiredo, Thomas Händel, Marian Harkin, Roger Helmer, Nadja Hirsch, Liisa Jaakonsaari, Danuta Jazłowiecka, Martin Kastler, Ádám Kósa, Jean Lambert, Veronica Lope Fontagné, Olle Ludvigsson, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Öry, Rovana Plumb, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Jutta Steinruck
Náhradník(ci) přítomný(i) při konečném hlasování	Georges Bach, Raffaele Baldassarre, Silvia Costa, Julie Girling, Joe Higgins, Dieter-Lebrecht Koch, Jan Kozłowski, Ria Oomen-Ruijten, Csaba Sógor